

under denne. Først og fremmest bør da den Erhvervsdrift, der hidtil har været fri for Skat paa Formue og Lejlighed til den Kommune, hvori den udøves, fordi den drives af et Aktieselskab eller Interessentskab, der ikke som saadant er bleven sat i Skat, inddrages under den kommunale Paaligning. Men dernæst bør denne fremtidig udstrækkes til alle faste Ejendomme, idet der ikke synes tilstrækkelig Grund til vedblivende at ligne paa Hartkorn alene, d. v. s. ubelukkende paa Landbrugsejendomme. Medens det vilde være urigtigt nu at paalægge de hidtil for kommunal Skat fritagne faste Ejendomme den samme Skat, som Hartkornet hidtil har baaret, da saadant vilde være altfor tyngende for de nærværende Ejere, bør enhver fremtidig Forøgelse af den hidtidige Hartkornsafgift udstrækkes ogsaa til andre faste Ejendomme end Landbrugsejendomme. Men det vil næppe heller kunne anses for ubilligt, at en Del af den hidtidige Hartkornsafgift fremtidig bliver udstrakt til ogsaa at hvile paa disse Ejendomme, for saa vidt dette er nødvendigt for at nedbringe Hartkornsafgiften til en rimelig Størrelse, og det synes at frembyde saa meget mindre Betænelighed, som Ejerne da maa antages at ville faa en Medsættelse i deres Skat paa Formue og Lejlighed, for saa vidt denne hidtil er paalignet under særligt Hensyn til, at der ikke kunde paalignes selve Ejendommen Skat. Gennemførelsen af hertil sigtende Lovbestemmelser er derfor i nærværende Lovforslag betragtet som den naturlige Forudsætning for, at Staten skal træde hjælpende til med et direkte Tilskud af Statskassen til Kommunerne.

Et saadant Tilskud vil imidlertid yderligere være nødvendigt, for at Hartkornet kan faa den Lettelse, som alle erkende, at det trænger til, og der synes ogsaa at være saa meget mere Grund til at yde det, som den stærke Forøgelse af Kommunerne Skattebyrde i det sidste Aaar for en ikke ringe Del skyldes nye Love, hvorved Staten har paalagt Kommunerne ret betydelige Udgifter. Som saadanne kunne nævnes Lovene af 20de April 1888 og 12te April 1892 om Underholdsbidrag til vægte Børn, Lovene af 9de April 1891 om Fattigvæsen og om Alderdomsunderstøttelse, Lovene af 20de April 1888 og 30te Marts 1892 om smitsomme Sygdomme og Lov af 12te April 1892 om Sygekasser. Det er for en stor Del i disse Love, at Grunden maa søges til, at Amtss-repartitionsfondenes Udgifter til Sultits-, Politi- og Fattigvæsen ere stegne fra ca. 924,000 Kr. i Gennemsnit for Finansaarene 1886—89 til ca. 1,366,000 Kr. i Gennemsnit for 1896—99, medens samtidig Udgifterne til

Medicinalvæsen ere stegne fra ca. 684,000 Kr. til 1,410,000 Kr. — altsaa en Stigning med henholdsvis 442,000 og 726,000 Kr. Det synes da ret naturligt, at Staten ved et Tilskud af Statskassen overtager en Del af denne Byrde, omtrent saa meget, som svarer til Forøgelsen i Paaligningen paa Amtshartkornet, der fra 1885—89 til 1898 er stegen med ca. 580,000 Kr., samt at Tilskuddet fordeles imellem de enkelte Amtsradskrebs i Forhold til deres Udgifter i de nævnte sociale Djemed, der for en stor Del kun bethede en Byrde for Skattehderne til Fordel for andre Beboere, hvorimod Udgifterne til de egentlige kommunale Goder som f. Eks. til Bevæsenet — hvilken sidste Udgift i øvrigt heller ikke er vokset syndeligt i sidste Aaar (1885—89 gennemsnitlig 2,244,000 Kr., 1894—98 gennemsnitlig 2,267,000 Kr.) — tilbørlig ækvivaleres af den Fordel, som ogsaa Skattehderne selv have heraf.

Noget lignende gælder med Hensyn til de Sognekommunerne paahvilende Udgifter. Ogsaa for deres Vedkommende er det særlig Udgifterne i sociale Djemed — navnlig Skolevæsen og Fattigvæsen — der ere stegne stærkt, og ogsaa her skyldes dette for en Del nogle af de foran nævnte Love. Der synes derfor ogsaa over for Sognekommunerne at være Grund for Staten til at komme dem til Hjælp med et Tilskud og da navnlig til i første Linie at sætte dette i Forhold til den Stigning i disse Udgifter, som de enkelte Kommuner have haft i det sidste Aaar.

Det kan, naar der bliver Tale om et Statsstilskud til Kommunerne, ikke lades ude af Betragtning, at Skattebyrden hviler meget ulige paa Hartkornet i de enkelte Kommuner. Dette gælder vel i mindre Grad om Amtskommunerne; endskønt der ogsaa imellem disse er en ikke saa lille Forskel, idet Hartkornsafgiften til Amtene, selv bortset fra Kjøbenhavns Amtsradskreds, hvor Forholdene ere mere ejendommelige, i 1894 varierede fra 9 Kr. 92 Ø. i Præstø Amt til 17 Kr. 28 Ø. i Ringløbing Amt. Men langt betydeligere er Forskellen imellem de enkelte Sognekommuner Hartkornsafgift, endog indenfor samme Amt. Saaledes varierede den i 1894 i Præstø og Ringløbing Amt imellem 3 Kr. 84 Ø. og 44 Kr. pr. Td. Hartkorn, i Svendborg Amt imellem 5 Kr. 73 Ø. og 28 Kr., i Viborg Amt imellem 6 Kr. 72 Ø. og 52 Kr., og lignende, om end ikke fuldt saa store, Uligheder forekomme i de fleste Amt. Medens der saaledes i 1894 i 56 Sognekommuner paalignedes mindre end 10 Kr. paa hver Td. Hartkorn, lignedes der i 116 Kommuner over 30 Kr. pr. Td. Hartkorn.

Der er derfor utvivlsomt al Grund til